

Opinia
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
nr 148/2011 z dnia [REDACTED]
o projekcie programu zdrowotnego
„Krzewienie idei krwiodawstwa wśród mieszkańców [REDACTED]”
realizowanego w ramach „Miejskiego Programu Promocji Zdrowia
na rok 2011” Miasta [REDACTED]

Po zapoznaniu się z opinią Rady Konsultacyjnej uważam, że projekt programu zdrowotnego „Krzewienie idei krwiodawstwa wśród mieszkańców [REDACTED]” realizowanego w ramach „Miejskiego Programu Promocji Zdrowia na rok 2011” dotyczy istotnego problemu zdrowotnego i społecznego, jednakże nie może być pozytywnie zaopiniowany, ze względu na:

- brak współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa,
- brak kryteriów kwalifikacji i dyskwalifikacji osób, które planuje się objąć badaniami i uzyskać od nich zgodę na oddanie krwi lub szpiku i ich pobranie,
- brak wystarczającego budżetu na realizację programu,
- brak wskaźników realizacji.

Pomimo ciągłego postępu technologicznego, nie udało się do tej pory stworzyć pełnowartościowego substytutu krwi. Konieczne jest pozyskiwanie jej od dawców. Krew i jej składniki podawane są głównie osobom, które utraciły swoją własną krew w wyniku wypadku albo zabiegu operacyjnego, osobom z zaburzeniami krzepnięcia, po oparzeniach i urazach, a także pacjentom z chorobami rozrostowymi i nowotworami w trakcie i po chemioterapii. Niedobory krwi i jej składników występują okresowo w ciągu całego roku, a najdłużej utrzymują się okresie wakacyjnym. Wszelkie działania mające na celu zwiększenie liczby honorowych krwiodawców zasługują na poparcie i promocję.

Światowa Organizacja Zdrowia publikuje następujące zalecenia na temat akcji honorowego krwiodawstwa:

- Kluczem do rekrutacji dawców i gromadzenia bezpiecznej krwi są dobrej jakości dane epidemiologiczne dotyczące rozpowszechnienia czynników zakaźnych w populacji ogólnej, w celu identyfikacji populacji dawców o zmniejszonym ryzyku.
- W celu rekrutacji wolontariuszy należy prowadzić efektywną edukację oraz motywację dawców z grup zmniejszonego ryzyka.
- Narodowe Programy gromadzenia dawców krwi powinny włączać organizacje zajmujące się poborem krwi.
- Należy szkolić pracowników ośrodków pobierania krwi oraz ośrodków rekrutujących dawców.

- Należy wypracować współpracę z organizacjami pozarządowymi, takimi jak Czerwony Krzyż i innymi organizacjami pozarządowymi oraz mediami.
- Należy przygotować materiały edukacyjne dla dawców.
- Należy przeprowadzać kampanie medialne i edukacyjne w miejscach pracy, społecznościach oraz instytucjach edukacyjnych.
- Należy prowadzić bazę dawców krwi.
- Należy monitorować i ewaluować programy skierowane do potencjalnych dawców krwi.

Oceniany program odnosi się do dobrze zdefiniowanego problemu zdrowotnego – edukacji w zakresie krwiodawstwa i promocji idei honorowego oddawania krwi. Celem programu jest krzewienie idei krwiodawstwa wśród mieszkańców [REDACTED] oraz przeprowadzenie akcji pobierania krwi. Polskie przepisy dokładnie opisują warunki, w jakich może się to odbywać. Do pobierania krwi upoważnione są jedynie Regionalne Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Warunki pobierania krwi od kandydatów na dawców krwi i dawców krwi określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 kwietnia 2005 r. Próbki krwi każdej osoby zakwalifikowanej do pobrania są poddawane podstawowym badaniom oraz badaniom wirusologicznym.

Wśród zaplanowanych w ramach programu działań znalazły się akcje promocyjno-edukacyjne: organizowanie otwartych imprez kulturowo-oświatowych dla honorowanych dawców krwi, prowadzenie stałej współpracy z placówkami oświatowymi i ośrodkami pomocy społecznej, udzielanie porad dotyczących krwiodawstwa i promocji zdrowego stylu życia, propagowanie i popularyzowanie idei krwiodawstwa. Nie opisano jednak, w jaki sposób będą realizowane. Każda forma promowania i edukacji w zakresie krwiodawstwa zasługuje na poparcie. Niestety zaplanowana w ramach tego samego programu akcja indywidualnego oraz zbiorowego pobierania krwi nie może zostać zaakceptowana. W projekcie nie zaplanowano współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, a jedynie ono ma prawo do przeprowadzania tego typu działań. Proponowane współdziałanie z Polskim Czerwonym Krzyżem jest niewystarczające. Nie przedstawiono również budżetu programu, co nie daje możliwości oceny, czy założone działania są możliwe do realizacji. Nie wiadomo, czy akcja będzie w jakikolwiek sposób monitorowana, co jest konieczne do oceny jej skuteczności i wprowadzenia ewentualnych zmian w przyszłości.